
El concert *Músiques per la Barcelona del segle XVIII* és fruit de la recerca d'especialistes i investigadors en patrimoni musical de la Universitat de Barcelona, del CSIC, de l'ESMUC i d'investigadors independents. S'han estudiat i transcrit diversos manuscrits de música procedents del fons de música de la Universitat de Barcelona i dels fons de música de la Catedral i de l'Arxiu de l'església del Pi.

Així, aquest concert esdevé l'inici de la necessària difusió i transferència de coneixement a la societat d'un patrimoni musical fins avui desconegut.

NI UN DIA SENSE MÚSICA!

Músiques per la Barcelona del segle XVIII

A partir de l'Acadèmia de teatre a la Quaresma. Antoni Casanovas (1752-1796) MNAC

Obres musicals inèdites
del fons de música de la Universitat de Barcelona,
del fons de música de la Catedral de Barcelona
i del fons de música de la Basílica de Santa Maria del Pi

10 MAIG 2023 Església Sant Felip Neri

PROGRAMA

PROGRAMA

- Sonata en forma de recitado y Aria* [per a tecla]. Anònima.*
- Rondo* [per a tecla]. Fra Joaquim de Jesús Maria Josep (1778-1839).*
- Sonata para Clarines* [per a tecla]. Fra Joaquim de Jesús Maria Josep (1778-1839).*
- Vocem meam audi*. Anònima (s. XVIII). *Arioso* per a tenor i baix continu, fragment del motet *Clamavi toto corde meo*.**
- Caro mea*. Anònima (s. XVIII). *Aria da capo* a solo amb dos violins, violoncel i baix continu (orgue positiu).**
- Dulce lignum*. Josep Picanyol (actiu entre 1711 i 1751). Motet a solo amb dos violins, violoncel i baix continu (orgue positiu).***
- Dulce lignum*. Josep Pujol (actiu entre 1738 i 1787). Motet a solo amb dos violins, violoncel i baix continu (orgue positiu).***

- Cantate Domino*. Josep Pujol (actiu entre 1738 i 1787). Motet a solo amb dos violins, violoncel i baix continu (orgue positiu).***
- Amavit eum Dominus*. Francesc Queralt (1740-1825). Motet a solo amb dos violins, violoncel i baix continu (orgue positiu).***
- Pastorela por Navidad* [per a tecla]. Anònima.*
- Sonata en Fa major [per a tecla]. Fra Joaquim de Jesús Maria Josep (1778-1839).*
- Simfonia en Fa major* [arranjament per a tecla]. Carles Baguer (1768-1808).*

* Obres conservades al CRAI Biblioteca Fons Antic de la Universitat de Barcelona.

** Obres conservades a l'Arxiu Parroquial de Santa Maria del Pi.

*** Obres conservades al Fons musical de la Catedral de Barcelona, conservat actualment a la Biblioteca de Catalunya.

Ni un dia sense música!

Músiques per la Barcelona del segle XVIII

El 1801, el baró de Maldà, veí de Sant Felip Neri, explicava el lloc distingit que ocupava la música a Barcelona «per lo molt inclinat de sos moradors a tot lo que es música». Després de la derrota de 1714 i encarada la recuperació econòmica a partir de la dècada de 1730, l'activitat musical havia crescut al ritme de la prosperitat urbana, de manera que l'oferta musical en aquell pas del segle XVIII al XIX era abundantíssima. El Teatre Principal ofería una densa temporada on alternaven l'òpera italiana, el ballet i la comèdia espanyola, que també s'acompanyava amb música. Quan el teatre tancava, algunes cases particulars organitzaven, als seus salons, temporades de concerts per subscripció. Ara bé, el veritable continu musical de la ciutat provenia de la munió de cerimònies que oferien les seves més de seixanta esglésies i capelles. Hi havia quatre conjunts musicals eclesiàstics importants: les capelles de música de la Catedral, de Santa Maria del Mar, del Palau de la Comtessa i de Santa Maria del Pi. Cadascuna estava formada per un conjunt vocal i instrumental d'entre deu i vint músics. A més de treballar en les seves esglésies respectives, aquestes agrupacions musicals es «llogaven» per solemnitzar les festes principals de les altres institucions, de manera que estenien l'oferta de música per tota la ciutat. A més, la majoria d'esglésies mantenien orgues, alguns de molt bona factura, i organistes fixos que els tocaven.

El programa d'aquest concert proposa un viatge musical pel repertori setcentista de Barcelona a través de tres institucions, la catedral, l'església parroquial de Santa Maria del Pi i el convent de carmelites descalços de Sant Josep, situat a la Rambla, a l'espai que ocupa ara el mercat de la Boqueria.

La capella de la catedral de Barcelona era la més prestigiosa de la ciutat pel nombre i la qualitat dels seus músics. Al segle XVIII, per exemple, era l'agrupació musical que es «llogava» habitualment a Sant Felip Neri per donar més relleu a les cerimònies de l'església. Farem un recorregut per l'obra dels tres mestres de capella que van ocupar el càrrec després de la jubilació del cèlebre Francesc Valls (1671-1747), el nom del qual havia quedat inextricablement lligat als fastos musicals de la cort austriacista de Barcelona durant la Guerra de Successió.

De Josep Picanyol (actiu 1711-1751) només sabem que va fer una carrera brillant. Nascut a les darreries del segle XVII, el 1714 va succeir Tomàs Milans, també vinculat als cercles austriacistes, al capdavant de la capella musical del Palau de la Comtessa. El 1726 va succeir Francesc Valls al magisteri de la catedral de Barcelona. S'hi va estar deu anys, durant els quals va contribuir a consolidar el que seria un dels gèneres musicals més característics de la Barcelona setcentista, l'oratori. El 1736 va fer un salt encara més prestigiós, a una de les capelles reials de Madrid, la del convent de les Descalzas Reales, càrrec que va ocupar, pel que sembla, fins al 1747, data de la seva jubilació. La seva obra conservada, abundant però molt poc estudiada, indica que va ser un compositor innovador. Va incorporar, a un

excel·lent domini del llenguatge harmònic tradicional, les formes musicals (recitatiu i ària) i l'escriptura instrumental del nou estil galant procedent d'Itàlia.

Josep Pujol (actiu 1738-1787) va succeir Picanyol al magisteri de la catedral el 1738, després d'un període d'interinitat, càrrec que va ocupar fins a la seva jubilació el 1773. Durant aquests 35 anys, tot i que va cultivar molts altres gèneres musicals, el seu nom també va quedar associat de manera especial al de l'oratori. Es conserven més de cent llibrets impresos d'oratoris vinculats a la seva etapa a la catedral, xifra que dona una idea de la intensitat del seu treball de creació –i de la quantitat de repertori pendent de redescobrir, ja que d'una quinzena se'n conserva la música completa–. El magisteri de Pujol va coincidir amb l'etapa de consolidació de l'òpera italiana al Teatre Principal, i la seva música és, de nou, testimoni de la revolució en l'estil musical i en les sensibilitats que va suposar l'arrelament a Barcelona de la música italiana més recent.

Pujol va ser succeït per Francesc Queralt (1740-1825), que va mantenir el càrrec quaranta anys, fins a la seva pròpia jubilació el 1815. Respectat pels seus coneixements teòrics, Queralt va deixar una brillant generació de deixebles que ocuparien els principals càrrecs musicals de la monarquia hispànica, tant a Madrid com a les grans catedrals peninsulars. La seva música, contemporània de Haydn i Boccherini, demostra un ofici excel·lent i una gran capacitat de renovació. Harmònicament ambiciosa, és també el testimoni de la recepció a Barcelona d'una nova fase de la modernitat musical europea, amb una escriptura orquestral cada vegada

més refinada i l'ús d'estructures musicals vinculades a l'estil clàssic de final de segle.

Per aquest programa, s'ha escollit una mostra de motets d'aquests tres mestres. En les festes més importants, els motets eren breus «moments musicals» que s'interpolaven en els punts més solemnes de la missa, com l'Elevació o la Comunió. En aquest cas, *Dulce lignum* és un motet dedicat a la Santa Creu, advocació de la catedral de Barcelona, i per tant, destinat a una de les festes principals de la institució, que se celebra el 3 de maig. El text llatí del motet, un verset especialment poètic extret de la litúrgia de l'Exaltació de la Santa Creu («dolça és la fusta, dolços els claus, dolç el pes que sosté»), afegia un parèntesi d'íntima emoció religiosa a la celebració. El fet que els successius mestres de capella anessin renovant la composició d'aquesta peça indica el seu arrelament en el cerimonial de la catedral de Barcelona, alhora que mostra l'evolució estilística del repertori. Els motets *Cantate Domino* de Pujol i *Amavit eum Dominus* de Queralt complien una funció idèntica, respectivament, el dia de Nadal i el dia de la festa de l'Ascensió, que sol coincidir amb els primers dies de maig (quaranta dies després del Diumenge de Pasqua).

Picanyol, Pujol i Queralt utilitzen, adaptant-los a l'estructura del text llatí del motet, els recursos de la música italiana contemporània de cadascun d'ells, com és evident en l'expressivitat de la part vocal, l'escriptura idiomàtica dels violins i l'ús d'esquemes musicals de l'estil galant. Picanyol utilitza encara el recurs «visual» dels «cops» repetits dels violins en *staccato* per evocar la idea dels "claus" de Crist a la creu. Pujol, en canvi, al motet

Dulce lignum, datat el 1764, explora principalment el dramatisme de les dissonàncies i dels cromatismes, que l'acosta a l'escola napolitana contemporània. En el de Queralt, les grans volades cadencials i el fraseig ampli i perfectament regular són trets molt reconeixibles de l'estil clàssic de final de segle.

Són ben interessants també dos altres motets procedents de l'important arxiu musical de Santa Maria del Pi. Es tracta, en aquest cas, d'obres que ens han arribat anònimes. El bell *arioso* a veu sola *Vocem meam audi* («Escolta el meu clam, Senyor, per la teva misericòrdia») pertany al motet *Clamavi in toto corde* per a quatre veus i baix d'acompanyament, que podem datar de mitjan segle XVIII. L'altre motet, *Caro mea*, lleugerament posterior, és sens dubte un cas de *contrafactum*, és a dir, l'aplicació d'un text llatí a una música profana preexistent. Era, des de feia segles, una pràctica habitual de la qual es conserven nombrosos testimonis a tot Catalunya. En aquest cas, es tracta amb tota probabilitat d'una ària *da capo* extreta d'una òpera italiana de moda a la qual es va canviar el text original per un text llatí dedicat al Santíssim Sagrament («La meua carn és veritable menjar i la meua sang és veritable beguda»). Prova de l'èxit d'aquesta mena d'adaptacions és l'existència d'una segona còpia d'aquest mateix motet procedent de l'església parroquial de Sant Esteve d'Olot i conservada actualment a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa.

Si les grans capelles musicals urbanes comencen a ser relativament ben conegudes pels investigadors, no es pot dir el mateix de la cultura musical dels convents urbans, que romanen, sens dubte, la part més desconeguda

de la música a la ciutat de Barcelona. Tot indica, però, que mantenien una vida musical molt activa. El cas, mai estudiat fins ara, del carmelita descalç Joaquim de Jesús Maria Josep, organista i compositor, ens permet descobrir la riquesa musical d'aquestes institucions. Joaquim de Jesús Maria Josep era el nom de religió de Joaquim Laposaria i Alsina (1778-1839), que va ser religiós corista i organista del convent de carmelites descalços de Sant Josep de Barcelona des de 1795 fins a la seva exclaustació el 1835, poc abans de la seva mort. Va entrar al convent en un moment de canvi en la vida musical, quan s'acabava d'implantar una reforma del cor per la qual va caldre formar musicalment els frares, tasca que va recaure en l'aleshores mestre jubilat de la catedral, Josep Pujol, i sens dubte en el nou i flamant organista, fra Joaquim. A més de música d'orgue, va compondre uns goigs a Sant Josep interpretats probablement en les cerimònies de les confraries laiques vinculades a l'església del convent. També s'han conservat dues misses a tres i quatre veus i baix d'acompanyament que suggereixen que comptava, al convent, amb un grup de frares capaços d'interpretar, a més del cant gregorià, música polifònica.

El testimoni més valuós del seu estil musical i dels seus gustos és el voluminós manuscrit de música de tecla conservat a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona i procedent de la desamortització del convent de Sant Josep de Barcelona. Titulat *Libro de sonatas de diferentes autores recogidas por fray Joaquín de J. M. J.*, recull desenes de sonates originals i arranjaments d'autors contemporanis i obres del mateix fra Joaquim datades entre 1804 i 1807. S'hi troben més d'una vintena d'obres de Carles Baguer (1768-1808),

anomenat popularment «Carlets», reputat organista de la catedral i compositor de moda entre les elits barcelonines. Entre les més singulars hi ha un grup de tres simfonies per a tecla en quatre moviments. En realitat, són arranjaments per a tecla de simfonies orquestrals del mateix compositor, un gènere aleshores modern i de moda. La *Simfonia en Fa major* que sentirem va gaudir d'una gran popularitat. Es conserven còpies de la versió orquestral a Santa Maria del Pi, a Vilafranca del Penedès, a Manresa i a Olot, i una altra còpia de la versió per a tecla a Montserrat.

La música de fra Joaquim, d'una gran versatilitat, demostra que estava perfectament al dia de les últimes tendències musicals de la ciutat. Les sonates i rondós segueixen de prop l'estil del mateix Bager. També aborda l'estil teatral amb una curiosa sonata «en forma de recitado y aria» que reproduïx al teclat una gran escena operística, amb el dramàtic recitatiu introductori i l'ària melodiosa. La presència, al manuscrit, d'arranjaments d'obertures d'òpera de Domenico Cimarosa i Johann Simon Mayr, els compositors que es representaven aleshores al Teatre Principal, és un testimoni més de la permeabilitat de la vida conventual davant la cultura musical urbana. La *Pastorela por Navidad*, al seu torn, amb el seu característic estil en compàs de 6/8, rústic i animat, és un bell exemple del gènere pastoral típic de les festes de Nadal, que va gaudir d'una enorme i longeva popularitat a Catalunya.

Donem una última dada. En dates tardanes, durant un període suposadament de decadència, entre 1826 i 1830, el nombre de activitats musicals de la capella de la catedral en les diferents esglésies de la ciutat va ser de... 3.571. És a dir, més de 700 cada any! Resultat de l'activitat musical

permanent d'aquestes institucions, ha arribat fins a nosaltres un patrimoni musical ingent, en forma de milers de partitures conservades en arxius de tot Catalunya, però que roman encara dramàticament desconegut pel públic actual. Des de les perles musicals de les grans cerimònies celebrades al cor de la catedral de Barcelona i de Santa Maria del Pi fins a la música d'última moda que sonava als orgues conventuals, aquest programa permet abocar-se durant uns instants a la riquesa de la cultura musical barcelonina del Set-cents.

Lluís Bertran
Mercè Gras

Kob. Fra. Joaquim de J. M. J. 137.
68

Rondo

All. to

f.ile.

Rondó *allegretto*, de Fra Joaquim de Jesús María Josep (1778-1839). Procedent del Ms. 1378 [f. 137] del CRAI Biblioteca Fons Antic de la Universitat de Barcelona.

INTÈRPRETS

Orgue: Javier Artigas

Orgue positiu: Javier Artigas

Violí I: Ricart Renart

Violí II: Marta Guillén

Violoncel: Guillermo Turina

Soprano: Soledad Cardoso

Tenor: Martí Doñate

Martí Doñate (tenor)

Inicia els seus estudis musicals a l'escola de música Joan Valls de Caldes de Montbui. Forma part de la l'Escolania de Montserrat on rebé classes de cant i clarinet sota la direcció de Quim Piqué. Més tard, acaba els estudis professionals al conservatori Josep Maria Ruera de Granollers. Es gradua a l'ESMUC en Pedagogia, cursant cant amb Francesc Garrigosa, de qui actualment segueix rebent classes, i estudis de clarinet amb Xavier Castillo. Ha cantat sota la batuta de directors com: Xavier Pastrana, Xavier Puig, Pere Lluís Biosca, Josep Vila i Casañas, Josep Vila i Jover, Eduard Vila, Daniel Mestre, Marc Díaz, Gianandrea Noseda, Kazushi Ono, John Rutter entre d'altres. Ha col·laborat amb el Cor Francesc Valls de la Catedral de Barcelona, Cor de Cambra del Palau de la Música, Ensemble O vos Omnes, entre d'altres. A través del treball en les obres de Bach el van portat a ser el guanyador de la Beca Bach 2019 per a joves solistes. Actualment, forma part dels cors Cor Cererols, De Canendi Elegantia, Bach Collegium Barcelona, Jove Capella Nacional amb Lluís Vilamajó, Capella Nacional de Catalunya sota la direcció de Jordi Savall i Collegium Vocale Gent amb Philippe Herreweghe. Entre els seus pròxims compromisos destaca una producció amb Vox Luminis de Lionel Meunier i Amsterdam Baroque Choir de Ton Koopman.

Soledad Cardoso (soprano)

Nascuda a l'Argentina, després d'obtenir diversos premis es va traslladar a Espanya, on va ser deixeble d'Alfredo Kraus i Teresa Berganza en la ESM Reina Sofia. Reconeguda intèrpret del repertori dels segles XVII i XVIII, va ser seleccionada per William Christie per integrar *Le Jardin des Voix* i realitzar una gira europea amb *Les Arts Florissants*, al costat dels qui també ha cantat *L'incoronazione di Poppea*. Ha col·laborat amb *Il Seminario Musicale*, *La Cappella de' Turchini*, *Nederlandse Bachvereniging*, *Anima Eterna*, *Musica Ficta*, *El Concierto Español*, *Orphenica Lyra*, *Forma Antiqua*, *Al Ayre Español*, *Los Músicos de Su Alteza*, *Música Temprana* i Orquestra Barroca Catalana entre d'altres. S'ha presentat a l'Auditori Nacional, *Teatro Real* i *Teatro de la Zarzuela* (Madrid), *Les Arts* i *Palau de la Música* (València), *L'Auditori* i *Palau de la Música* (Barcelona), *Théâtre des Champs-Élysées* i *Cité de la Musique* (París), *Barbican Centre* (Londres), *Alte Oper* (Frankfurt), *Centro Cultural*

Belém i *Auditório Gulbenkian* (Lisboa), *Concertgebouw* (Bruges), *Philia Hall* (Tòquio), etc., cantant *Le Nozze di Figaro*, *Così fan tutte*, *Don Giovanni*, *La Flauta Màgica*, *L'enfant et les sortilèges*, *L'elisir d'amore*, *Manon*, *Don Carlo*, *Cendrillon*, etc. Ha gravat: *Júpiter y Semele* (Literes); *Iphigenia en Tracia* i *Amor aumenta el valor* (Nebra); *Gli amori d'Apollò e di Dafne* (Cavalli); *Misión: Barroco Amazònico*; *La Guerra de los Gigantes* (Durón); *La Esfera de Apolo*, amb obres de Orejón y Aparicio i altres compositors del segle XVIII a Lima; i, finalment, *Argentina*, un disc íntegrament dedicat a la cançó de cambra del seu país d'origen.

Javier Artigas (orgue)

Nacido en Zaragoza, comienza sus estudios musicales como niño cantor de la Escolanía de Infantes del Pilar, bajo la tutela de José Vicente González Valle. Posteriormente cursa las enseñanzas de órgano y clavicémbalo en Zaragoza bajo la dirección de José Luis González Uriol, obteniendo Premio Extraordinario Fin de Carrera. Amplía estudios con Montserrat Torrent, recibiendo lecciones también de maestros como M. Radulescu, M. C. Alain, L. Rogg, F. H. Houbard e K. Schnorr, entre otros. Es catedrático de Órgano y Clave y jefe del Departamento de Música Antigua del Conservatorio Superior de Música de Murcia; Académico de número de la Real Academia de Bellas Artes Nuestra Señora de la Arrixaca de Murcia; profesor, entre otros, del Curso de Música Antigua de Daroca, de la Semaine de l'orgue italien à Saorge y del Curso de Música Antigua de Callosa d'en Sarrià; profesor invitado del Departamento de Música Antigua de la Escuela Superior de Música de Cataluña en el Master en Investigación e Interpretación de la Música Antigua, y director técnico del Festival de Música Antigua de Daroca y de las Jornadas de Órgano de Zaragoza. Ofrece conciertos en Europa, Asia y América en los festivales más importantes dedicados al órgano y a la Música Antigua, como solista y como miembro de grupos de cámara como Ministriles de Marsias, Les Sacqueboutiers de Toulouse, I Turchini y otros. Entre sus grabaciones como solista destacan *Tañer con Arte* (distinguida con cinco estrellas Goldberg); *Organs in Dialogue*, con João Vaz, en el conjunto monumental de la Igreja dos Clérigos de Oporto, y los CDs titulados *Trazos de los Ministriles e Invenciones de glosas-Antonio de Cabezón* con el grupo Ministriles de Marsias (ambos premiados por diferentes instituciones).

Internacionalmente reconocido como especialista de la música histórica española para teclado, Javier Artigas ha realizado la edición y estudio de las Obras para teclado de Jusepe Ximénez y de Fray Juan Bermudo, publicadas por la Institución Fernando el Católico (IFC), además de ser miembro del equipo científico del CSIC y la IFC que se ha encargado de la transcripción y nueva edición crítica de las obras de música para tecla, arpa y vihuela de Antonio de Cabezón. Imparte clases magistrales y seminarios dedicados a la interpretación de la música antigua en numerosas universidades y centros de educación superior tanto en Europa como en América.

Ricart Renart (violí)

Neix el 1981 i inicia els estudis de violí als set anys. Posteriorment obtingué el Premi d'Honor de grau professional al Conservatori de Manresa. Cursà estudis superiors de violí a l'Escola Superior de Música de Catalunya amb els professors Eva Graubin i Kay Gleusteen, i música de cambra amb Charles Tunnell i els membres del Quartet Ysaÿe. Posteriorment es trasllada a Berlín per seguir la seva formació amb Tomasz Tomaszewsky a la Universität der Künste. Ha sigut premiat en nombrosos concursos de música de cambra (Toledo, Ponts, Lleida, Barcelona). Ha sigut membre de la Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC), concertino de la Orquestra de l'Acadèmia del Gran Teatre del Liceu de Barcelona, i ha col·laborat amb l'Orquestra Simfònica i l'Orquestra de cambra del Gran Teatre del Liceu, la Orquestra Sinfònica de Bilbao i la Orquestra Nacional de Espanya. El seu interès per la interpretació històrica l'ha portat a formar-se al Real Conservatorio de música de Madrid amb Hiro Kurosaki, i a l'Escola Superior de Música de Catalunya amb Manfredo Kraemer, on obtingué les màximes qualificacions en la seva tesi sobre l'escola de Tartini dins el Màster en Interpretació i Pedagogia de la Música Antiga. També ha rebut consells d'Enrico Onofri, Pablo Valetti, Ricardo Minasi, Pedro Gandía, Emilio Moreno, Lorenzo Coppolla, entre d'altres. És convidat regularment per nombroses agrupacions, entre les que destaquen la Orquestra Barroca de Sevilla, Orquestra Barroca Catalana, Le Tendre amour, Al Ayre Español amb Eduardo López Banzo, The Rare Fruits Council amb Manfredo Kraemer, Vespres d'Arnadí amb Dani Espasa i Le Concert des Nations amb Jordi Savall. És concertino de la orquestra Nereydas amb Javier U. Illán. El seu

interès en conèixer altres estils musicals l'ha portat a entrar al món del flamenc de la mà de la pianista Miriam Méndez, amb qui ha tocat a Turquia, Jordània, Egipte, Roma i el territori espanyol.

Marta Guillen (violí)

En 2019 finaliza sus estudios superiores de violín en el Conservatori del Liceu. Durante sus estudios de superior realiza varios proyectos de música de cámara, como la Schubert Camerata, y realiza conciertos por toda Cataluña. Desde entonces se especializa en la interpretación histórica estudiando con Gilles Colliard en el CRR de Toulouse y posteriormente con Alba Roca en la ESMUC, dónde cursa actualmente su último año de máster de interpretación e investigación de la música antigua. Fue miembro de la Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC) y de la Joven Orquestra de Canarias (JOCAN). Ha colaborado con distintos grupos de música antigua como el Bachcelona Ensemble dirigido por Ton Koopman y el JSB Ensemble en Stuttgart dirigido por Hans-Cristoph Rademann. Ha recibido clases de Manfredo Kraemer, Beatrice Martin, Enrico Gatti, Patrick Cohen-Akenine y Amandine Beyer, entre otros. También está estudiando el grado profesional de clavicémbalo con la profesora Eva del Campo en el Conservatori de Badalona.

Guillermo Turina (violoncel)

Comenzó sus estudios de violonchelo a la edad de tres años con la profesora Arantza López siguiendo el método Suzuki. Continuó su preparación con María de Macedo y con Miguel Jiménez, hasta que ingresó en el Conservatorio Superior de Música de Aragón, donde realizó el grado superior de música entre 2004 y 2009, en la especialidad de violonchelo, recibiendo clases de Angel Luis Quintana, Maite García y David Apellániz. También realizó cursos de perfeccionamiento musical con Jaap ter Linden, Anner Bylsma y Pieter Wispelwey.

Tras sus estudios superiores, realizó el Máster en Interpretación Orquestal en la Fundación Barenboim-Said de Sevilla en 2010 y la diplomatura de la Formation Supérieure au métier de l'orchestre classique et romantique en Saintes, bajo la tutela de Hillary Metzger y Christophe Coin. Amplió su formación en la Escola Superior de Música de Catalunya licenciándose en

2013 la especialidad de violonchelo histórico, con Bruno Cocset, Emmanuel Balssa, Andrew Ackerman y Emilio Moreno, finalizando sus estudios con las más altas calificaciones. Realizó el máster en musicología de la Universidad Autónoma de Barcelona en 2014 y en octubre de 2019 obtiene el título de doctor con la calificación Cum Laude con su tesis doctoral *El violonchelo en España en el siglo XVIII* en la misma universidad. Guillermo Turina ha publicado con el sello holandés COBRA records los discos *Francesco Supriani: Principles to learn to play the cello* en 2016 y *Giacomo Facco. Master of Kings* en 2018, junto a la soprano Eugenia Boix y la clavecinista Tomoko Matsuoka y el disco *Les Frères Duport. The Paris Sonatas* en 2020 con el laudista Manuel Minguillón. En febrero de 2021, Patrimonio Nacional publicó el documental "Stradivarius 1700. Un sueño real" en el que Guillermo Turina tuvo la oportunidad de tocar el violonchelo de la colección del Palacio Real de Madrid, junto a la soprano Eugenia Boix y la clavecinista Eva del Campo.

Pep Gorgori

Musicòleg i periodista. Ha dut a terme una intensa tasca en el terreny de la comunicació en els darrers 25 anys, a la qual cal afegir l'activitat en el camp de la recerca musicològica. Des de fa una dècada, es dedica en exclusiva a la comunicació especialitzada en música clàssica i a la investigació. Actualment, en aquest darrer àmbit se centra en la soprano barcelonina Victoria de los Àngeles, de qui publicarà una biografia aquest any 2023, coincidint amb el centenari del seu naixement; i en els inicis de la interpretació musical amb criteris històrics a Espanya a partir dels anys 30 del segle XX. Com a periodista, és director del programa L'Hora Clàssica de Ràdio4 (RNE) i col·laborador habitual de Radio Clàssica i de la Cadena SER, així com redactor especialitzat i crític musical del diari ABC a Catalunya i col·laborador de publicacions com la Revista Musical Catalana i Scherzo. En el terreny de la musicologia, actualment està enllestint la seva tesi doctoral i ha presentat les seves recerques en diversos congressos nacionals i internacionals, incloent-hi el de la International Musicological Society celebrat a Atenes l'any 2022. És Master en Arts Administration & Cultural Policies per Goldsmiths College (Universitat de Londres) i actualment prepara la seva tesi doctoral sota la direcció del Dr. Miguel Ángel Marín.

Lluís Bertran

És actualment editor científic de l'Institut Complutense de Ciencias Musicales (ICCMU) a Madrid. És doctor en musicologia per les universitats de La Rioja y de Poitiers, i va obtenir un màster d'investigació per l'Université de Paris-Sorbonne. Ha centrat la seva investigació sobre la música instrumental i la circulació de la música en àmbit europeu i hispanoamericà als segles XVIII i XIX i en la musicologia urbana, amb una tesi sobre l'experiència musical a Barcelona i el seu entorn territorial al segle XVIII. Ha publicat diversos articles en revistes amb revisió per parells, capítols de llibres i edicions crítiques de partitures. Ha treballat al departament de recursos digitals del Centre de Musique Baroque de Versailles i ha estat professor del Màster de Musicologia de la Universidad de La Rioja, així com membre de grups d'investigació amb finançament estatal i europeu tant a França com a Espanya.

Mercè Gras

Llicenciada en història moderna per la universitat de Barcelona. Com a investigadora ha realitzat recerca en molt diverses temàtiques, i ha comissariat diverses exposicions bibliogràfiques. Especialista en arxius conventuals i religiosos, des de 1998 és arxivera de l'Arxiu dels carmelites descalços de Catalunya i Balears. Ha format part de diversos projectes de recerca i ha publicat diversos llibres i més d'un centenar d'articles sobre diverses temàtiques relacionades amb el Carmel descalç (cuina, iconografia, cartografia, història ...). És autora d'un diccionari d'autors i autores de l'Orde a l'antiga Corona d'Aragó, i d'un catàleg biogràfic dels carmelites descalços de Catalunya, frares i monges (1586-1900). Responsable de la web castellinterior.com, repositori de bibliografia i documentació i articles relatius al Carmel descalç català. En els darrers anys ha realitzat diferents aportacions sobre la música en les festivitats conventuals, i els actualment està completant un repertori de villancets i oratoris impresos del Carmel descalç de la Corona d'Aragó, segles XVII-XIX.

Organitzen:

Església Arxidiocesana
de Barcelona

SECRETARIAT DE PATRIMONI
CULTURAL

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Biblioteca
Fons Antic

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CSIC
CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS

Col·labora i participa:

esmuc
ESCOLA SUPERIOR DE MÚSICA DE CATALUNYA

Departament de Música Antiga